

Austrheim kommune

► **Årås skule**

Vurdering av tiltak i skulebygget i samband med samlokalisering av ungdomssteget

Oppdragsnr.: 52105651-300 Dokumentnr.: 2 Versjon: 1 Dato: 2021-11-17

Oppdragsgjevar: Austrheim kommune
Oppdragsgjevars kontaktperson: Bjørnar Fjellhaug
Rådgjevar Norconsult AS, Bergen
Oppdragsleiar: Monique Meldahl
Fagansvarleg: Espen Storstrand
Andre nøkkelpersonar:

1	2021-11-17	Skulefagleg vurdering av skulebygget	Espen Storstrand	Reidunn Waag	Reidunn Waag
Versjon	Dato	Omtale	Utarbeidd	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidd av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandlar. Opphavsretten tilhøyrar Norconsult AS. Dokumentet må berre nyttast til det formål som går fram i oppdragsavtalen, og må ikkje kopierast eller gjerast tilgjengeleg på annan måte eller i større utstrekning enn formålet tilseier.

► Innhald

1	Bakgrunn	4
2	Elev- og klassetal	5
2.1	Framskrivning elevtal Årås skule, barnesteget	6
2.2	Elevtal på ungdomssteget	7
2.3	Samla elevtal for Årås skule	8
3	Eit skuleanlegg for framtida	9
	Byggmessige tiltak	9
3.1	Generelle læringsareal	9
3.2	Spesialisert læringsareal	11
3.3	Lærararbeidsplassar	11

1 Bakgrunn

Austrheim kommune har vedteke å slå saman ungdomstrinna ved Årås skule og Kaland barne- og ungdomsskule, på Årås skule. På oppdrag frå Austrheim kommune utførte Norconsult hausten 2020 ein tilstands- og moglegheitsstudie av dei to skulebygga i kommunen.

Ut frå rom- og funksjonsanalyse, teknisk tilstandsrapport (Norconsult 2020), vurdering pedagogisk funksjonalitet og kostnader knytt til utviding av ungdomssteget, tilrådde Norconsult ei utviding av Årås skule for å gje plass til eit samla ungdomssteg for Austrheim kommune der og samstundes sikre tilgang til eit framtidsretta og pedagogisk funksjonelt skulebygg.

I ettertid er Norconsult blitt beden om å sjå på bruken av eksisterande areal og korleis utforming og organisering kan løysast innanfor desse areala. I dette notatet blir det gjort greie for moglege omdisponeringar / enkle byggmessige tilpassingar som kan gjennomførast utan omfattande byggmessige tiltak.

Først følger ei oppdatert oversikt over elevtalsframskriving for Årås skule. Deretter følgjer ei vurdering av naudsynte byggmessige tiltak innanfor eksisterande skulebygg, knytt til samlokaliseringa av ungdomssteget.

Dette notatet byggjer på *Tilstands- og moglegheitsstudie av skulebygga i Austrheim kommune*, Norconsult 2020.

Bilete 1: Frå fellesareal i Blokk C og D, Årås skule.

2 Elev- og klassetal

Historisk sett har det ved Årås skule ofte vore store svingingar i elevtalet frå eit årskull til eit anna. Det er til dømes 15 elevar på 5. trinn , medan det er 32 elevar på 6. trinn inneverande skuleår. Slike svingingar vil skulen oppleve også i framtida, og det er difor viktig at skulebygget er rusta til å handtere slike svingingar i elevatalet. Mellom anna vil det vere trong for tilgang til store klasserom for store klassar, og trong for å kunne dele opp ekstra store årssteg i to mindre klassar.

Statistisk sentralbyrå (SSB) si folketalsframskriving viser at det er forventa ei auke i folketalet i Austrheim i perioden 2021 til 2035, men det er venta at auken vil gjere seg gjeldande blant eldre innbyggjarar (Jf. SSB hovudalternativ MMMM). Framskrivinga viser at det er forventa ei svak nedgang i talet på innbyggjarar mellom 0-20 år i same periode.

Norconsult utarbeidde i 2020 ei framskriving av elevtalet i grunnskulane fram mot 2035 basert på erfaringstal frå Austrheim kommune og SSB hovudalternativ for folketalsutvikling (MMMM). Fordelinga av elevane mellom skulane frå skuleåret 2025-26 er gjort ut frå korleis elevar i kommunen faktisk har fordelt seg mellom skulane dei siste 10 åra.

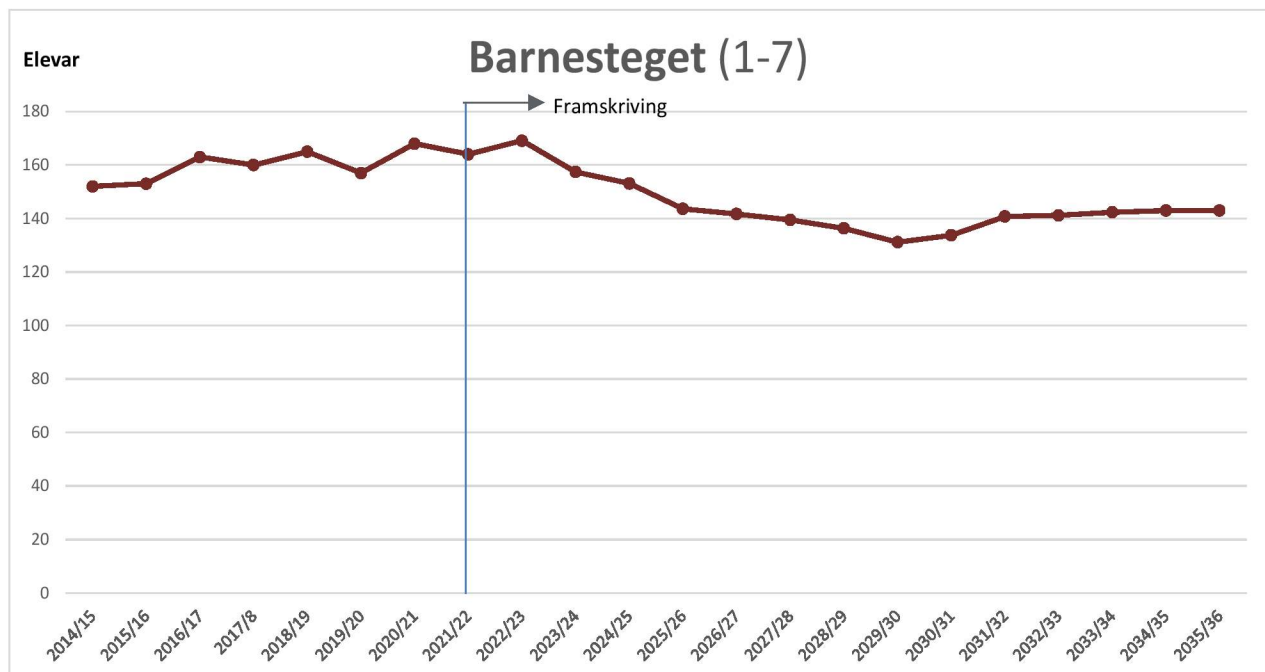
Under følgjer ein oversikt over framskriving av elevtalet på barnesteget og ungdomssteget ved Årås skule fram mot 2035. I framtidig modell vil det vere to barneskular i Austrheim kommune, medan ungdomssteget vil vere samla på Årås skule.

2.1 Framskriving elevtal Årås skule, barnesteget

Inneverande skuleår har Årås skule 64 elevar på barnesteget. Elevtalet varierer mellom 18 og 32 på årstrinna. Ut frå elevtalet er to årsteg, 4. og 6. trinn delt i to klassar, medan det er ein klasse på dei andre årstrinna. Tabellen under viser elevtal på 1.-7. trinn hausten 2021.

Årås skule	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Trinn 4	Trinn 5	Trinn 6	Trinn 7	Tot. 1-7
Talet på elevar	24	19	25	30	15	32	20	165

Hausten 2022 er det venta inn 26 elevar på første trinn. I åra etter dette er det venta lågare elevtal med eit gjennomsnitt på omkring 20 elevar på årskulla (mot vel 23 i dag). Det vanlege vil vere ein klasse pr. årstrinn, men det må også takast høgde for at det kan kome store årskull på rundt 30 elevar eit og anna år.

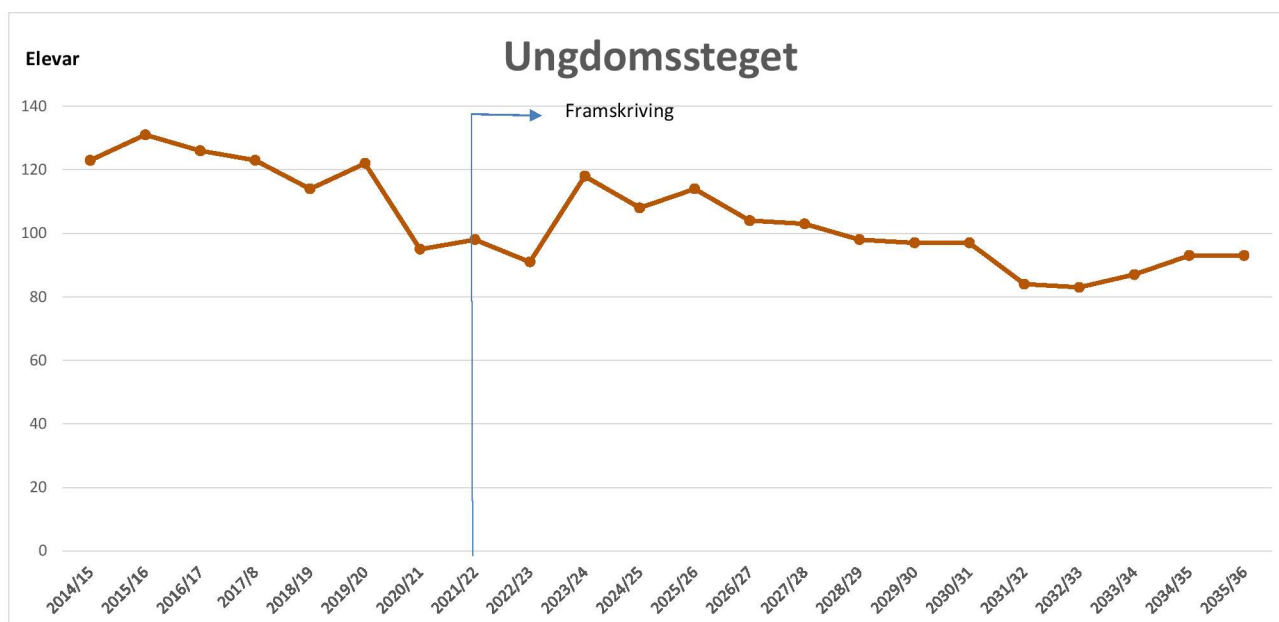
Figur 1: Elevtalsframskriving Årås skule, barnesteget. Framskrivinga er tufta på SSB hovudalternativ (MMMM).

2.2 Elevtal på ungdomssteget

Inneverande skuleår har Årås skule 80 elevar på ungdomssteget. Elevtalet varierer mellom 16 og 38 på årstrinna. I år er 8. og 9. trinn samla for kommunen, medan 18 elevar går ut grunnskulen på 10. trinn på Kaland skule. Tabellen under viser elevtal på 8.-10. trinn hausten 2021 på Årås skule.

Årås skule	Trinn 8	Trinn 9	Trinn 10	Tot. 8-10
Talet på elevar	38	16	26	80

Frå hausten 2022 vil Årås skule vere den einaste skulen i kommunen med ungdomssteg. Figuren under viser forventa elevtalsutvikling på ungdomssteget tufta på SSB hovudalternativ (MMMM) og erfaringstal frå Austrheim kommune.

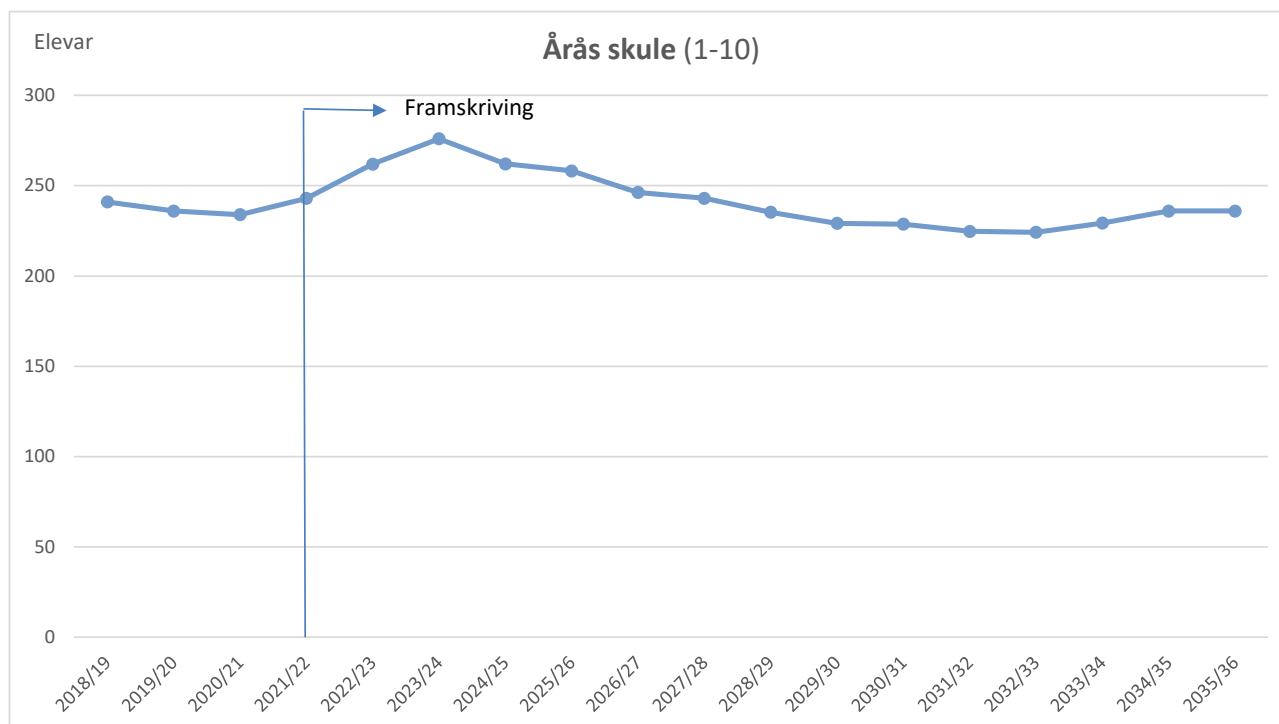
Figur 2: Elevtalsframskriving Årås skule, ungdomssteget. Framskrivinga er tufta på SSB hovudalternativ (MMMM). Tala viser samla elevtal ungdomssteget i heile kommunen i heile perioden. Gjesteelevar er ikkje med i framskrivinga.

Ut frå elevtalsframskrivinga er venta ei auke i elevtalet fram mot 2025. Deretter er det venta lågare elevtal med eit gjennomsnitt på omkring 30 elevar på årskulla. Det vanlege vil vere 2 klassar per årstrinn, med omkring 15 til 22 elevar i klassane. Det må også takast høgde for at det kan kome årskull som berre gjev grunnlag for ein klasse, gjerne med opp mot 30 elevar.

2.3 Samla elevtal for Årås skule

Samla sett er det venta ein auke i elevtalet ved Årås skule dei to neste åra. Dette heng saman med at skulen neste år vil ha felles ungdomstrinn for alle tre trinna, ikkje berre 8. og 9. som i dag. Året etter går det ut eit lite trinn på 16 elevar frå 10. trinn, medan det kjem inn eit stort kull på 44 elevar på 8. trinn. Skuleåra etter 2023/24 er det venta gradvis nedgang i elevtalet for skulen samla.

Frå hausten 2026 og framover vil elevtalet stabilisere seg rundt der det har vore i siste 10-årsperiode. Skilnaden vil i hovudsak vere at det vert fleire elevar og klassar på ungdomstrinnet enn det det har vore tidlegare.

Figur 3: Elevtalsframskriving Årås skule, 1.-10. trinn. Framskrivinga er tufta på SSB hovudalternativ (MMMM).

3 Eit skuleanlegg for framtida

Grovt sett kan skulebygget delast inn i fire bygg; Bolk A, B, C og D. I dag er skulen organisert slik at småsteget (1-4) held til og har klasseromma sine i Bolk A. Mellomsteget (5-7) held til i Bolk C, og ungdomssteget held til i Bolk D. I Bolk C og D er det også fleire spesialiserte læringsareal (kunst og handverk, naturfag, mat og helse). I Bolk B er det rom og funksjonar for administrasjon, leing og personale.

Bygningsstrukturen gjev skulen moglegheit til å skape eit trygt og oversikteleg miljø for elevane. Byte frå ein fløy til ein annan etter fullført hovudsteg er ein fin symbolsk markering på at noko er fullført, ein har vakse, og at ein er klar for å ta nye steg og møte nye utfordringar. Elevane på same årstrinn, eller to trinn saman, får eigen inngang og garderobe. Det aller meste av undervisninga kan gjennomførast i klasserommet, og SFO held til i same bygg som 1-4 trinn. Uteområdet er lett tilgjengeleg frå garderobane.

Oftast vil det vere dei eldste elevane (5.-10. trinn) på skulen som i størst grad nyttar dei spesialiserte læringsareala. I dag ligg dei spesialiserte læringsareala samla i fløya som strekkjer seg frå Bolk C til bolk D. At det er kort avstand mellom trinnareala og dei spesialiserte læringsareala er ein fordel som sikrar lett tilgang for brukarane.

Byggmessige tiltak

Areal- og funksjonsanalysen (Norconsult 2020) viser at skulen samla sett har eit areal som samsvarar med det ein tilsvarande barne- og ungdomsskule (K300) ville blitt planlagt med i dag, men dimensjonering av fleire funksjonar svarer ikkje til skulen sine framtidige behov.

Under følgjer eit kort samandrag av moglege byggmessige tiltak innanfor eksisterande bygningsmasse som kan bidra til betre pedagogisk funksjonalitet

3.1 Generelle læringsareal

Det er i klasseromma elevane oppheld seg mest i løpet av skulekvardagen. Å sikre tilgang til nok klasserom må prioriterast høgt. I barneskulen vil det til vanleg vere ein klasse per årstrinn, men einskilde år kan det kome inn store årskull som gjer det naudsynt å dele kullet i to klassar. Inneverande skuleår er dette tilfelle på 2 av 7 årstrinn på barneskulen.

Til vanleg blir klassar på barnesteget delt når det er fleire enn 28 elevar på trinnet. På ungdomssteget er tilsvarande delingstal 30. Desse delingstala er ikkje lengre lovpålagt, men utifrå praktiske omsyn blir klassar framleis ofte delt etter denne ordninga. Meir førande for klassedeling er *Rettleiar til miljøretta helsevern i skular*, som gjev føringar for kor stort areal som må reknast per elev i klasseromma:

«Når en klasse/elevgruppe disponerer tilleggsarealer (grupperom, formidlingsrom eller andre rom) i nærheten av klasserommet/hovedrommet, må klasserommet/hovedrommet planlegges etter en arealnorm på minimum 2 m² pr. elev.

.....

Dersom klassen/elevgruppen ikke disponerer tilleggsarealer i nærhet til klasserommet/hovedrommet, bør arealet være større, helst opp mot 2,5 m² pr. elev. Areal for ansatte kommer i tillegg til arealnormen i avsnittet over.

Ved Årås skule er det avgrensa tilgang til grupperom. Per i dag er det 5 grupperom på skulen. I tillegg er det eit fellesrom i alle undervisningsbygga, samt eit felles datarom. Ut frå tilgang til klasserom og tilleggsareal reknar Norconsult 2,25 m² per elev, og 4 m² for lærar.

Klasseromma på Årås varierer i storleik mellom 44 og 71 m², med elevkapasitet frå 18 til 30 elevar. I Blokk C og D er dei største klasseromma om lag 61 m², med kapasitet til 26 elevar.

På barnesteget (1-7) vil det til vanleg vere ein klasse per årstrinn, men som nemnt over må det takast høgde for at det kan kome eit stort årskull på rundt 30 elevar eit og anna år.

På ungdomssteget (8-10) vil det vanlege vere 2 klassar pr årstrinn med omkring 15 til 22 elevar i klassane. Her må også takast høgde for at det kan kome årskull som berre gjev grunnlag for ein klasse, og då gjerne med opp mot 30 elevar.

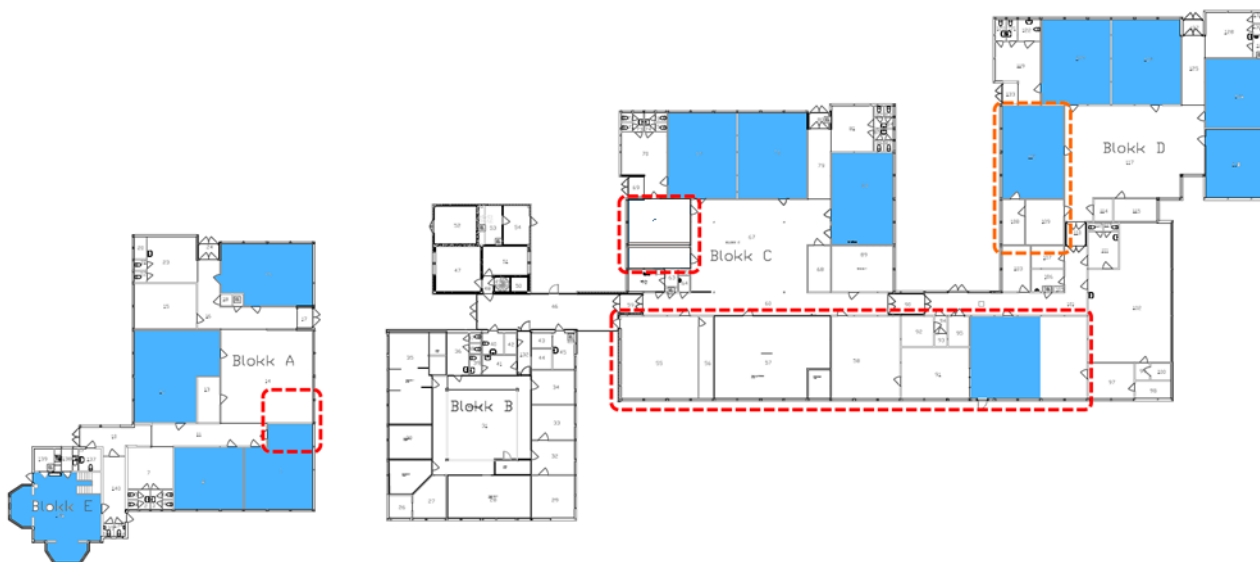
Med ein klasse per årstrinn på barnesteget, og to klassar per årstrinn på ungdomssteget, vil skulen ha behov for 13 klasserom. For å ta høgde for store årskull på barnesteget, bør det reknast minst eitt klasserom ekstra.

I Blokk A er det i dag 5 klasserom. Inneverande skuleår er det trong for 5 klasserom her, men ut frå kjente tal på born i førskulealder vil det vere tilstrekkeleg med 4 klasserom for 1-4 trinn i framtida. I blokk A bør det vurderast å etablere eit par nye grupperom, til dømes i rom 9 og/eller 14.

I Blokk C er det i dag 4 klasserom. Dette er i tråd med behovet dei neste fire åra, men alle romma treng ikkje vere like store. Frå hausten 2025 vil det venteleg vere tilstrekkeleg med 3 klasserom på mellomsteget. I ein kort og avgrensa periode kan 5. trinn nytte ledig klasserom i Blokk A. Alternativt kan lærararbeidsplassar flyttast til blokk A slik at det likevel vert 4 klasserom i blokk C.

I Blokk D er det i dag 4 klasserom, medan skulen vil ha behov for 6 klasserom for ungdomssteget. Det bør i tillegg vere tilgang til minst eit grupperom per årstrinn på ungdomssteget.

Figur 4. viser eit døme på korleis tilgang til klasserom kan sikrast for hovudstega i dei tre undervisningsblokkane.

Figur 4: Planskisse for mogleg framtidig organisering av klasseromma ved Årås skule. Areal for ombygging markert med stipla linje.

Vist plan for mogleg organisering av klasseromma i framtidig skuleanlegg er basert på at skulen skal ha kapasitet til 300 elevar. Elevtalsframskrivinga i innleiinga tyder på at det reelle talet på elevar vil vere mellom 225 og 275 i heile perioden fram mot 2035. Ein svak overkapasitet vil kunne gje skulen noko slakk og fleksibilitet i høve til organisering og gjennomføring av skulekvardagane.

3.2 Spesialisert læringsareal

Skulen har i dag ikkje eige musikkrom. Lett tilgang til musikkinstrument og anna spesialutstyr som vert nytta i musikkundervisninga, er ein fordel for lærarane i høve til planlegging og gjennomføring av undervisning, og vil kunne opplevast som inspirerende og motiverande for elevane. Norconsult tilrår at det vert etablert musikkrom ved skulen. Etablering av musikkrom i fløya mellom blokk C og D vil sikre lett tilgang frå både mellomsteget og ungdomssteget.

For å gje plass til 2 ekstra klasserom for ungdomssteget i eller nær blokk D, vert det foreslått å flytte naturfagsalen til spesialromsfløya. Areal for kunst og handverk bør byggast om for å tilpasse trong for nye klasserom nær blokk D (Jf. figur 4 over).

Innanfor stipla område i fløy mellom bygg C og D, vil det vere areal til å kunne etablere

- Naturfag 80 m² (71 m² i dag)
- Musikk 60 m² (Har ikkje musikkrom i dag)
- Kunst og handverk 170 m² (160 m² i dag).

3.3 Lærararbeidsplassar

I dag er det tre lærararbeidsrom på skulen. I Blokk B er det to rom på 48,4 m² og 37,8 m². I Blokk C er det eit rom på om lag 60 m². Samla areal i dag er 146 m², og i tråd med arbeidsplassforskrifta er det her plass til 24 lærararbeidsplassar. Med auke i elevtalet dei komande åra, vil det også vere trong for noko meir areal til kontorarbeidsplassar for lærarar. Norconsult erfarer at tilsvarande K300-skule (kombinertskule 1-10, dimensjonert for 300 elevar) vert planlagt med 180 m² til lærararbeidsplassar.

Norconsult tilrår at det vert etablert fleire lærararbeidsplassar. Om det vert mindre arealbehov knytt til lærararbeidsplassar i framtida, vil desse areala kunne omdisponerast til grupperom eller anna. Ein slik omdisponering kan gjennomførast med enkle byggmessige tiltak.